ماشاء اللّٰہ لاحول ولاقوۃ الاباللّٰہ

تعلیم ر تربیتی ادارار مجوزۃ کتاب

ھانت جماعترکتاب
الصف السابع

میزان الصرف

ومنشعب مترجم

عربی زبان گجالی کلے زبانر
آنر ار حروف قرآنی

حروف تھجی قر آنر آنر ارز بانت
قرآنی حروف نورانی

مصنف
شیخ یعقوب القاسمی

إسلامر ھنر ٹان الف بادی لخھو نان
یورب ملکر فرانان إے بی سی ڈی زانونان

ناشر
الدعوۃ

بسم الله الرحمن الرحيم

ماشاءلاحولاوقوة الاباللہ

تعليم ر تربيتی إدارة ر مجوزة كتا ب

هانت جماعترکتاب ،

الصف السا بع

ميزان الصرف

و منشب مترجم

عربی زبان گجالی کلےزبانر حروف تهجی قرآنرآنرارزبانت

آنـــرار حـــروف قـــرآنـــی قـــرآنـــی حـــروف نـــورانـــی

مترجم

شيخ يعقوب القاسمي

إ سلا مر ھنر ثا ن ا لف با دی لخھو نان

یورب ملکرفرا نا ن إے بی سی ڈی زانونان

فاييارسناما

مکتبه قاسمي

بسم الله الرحمن الرحيم ◘

الحمد لله رب العلمين والعاقبة للمتقين والصلوة والسلام على رسوله محمد واله واصحابه اجمعين

زانی لو الله تعالى ترے نیك كار با نوك دنيا اخرت مازے

تامام افعال متصرفه تين قسمر اورے ماضی ارمستقبل ارحال ارهركسو اے تین جنيس سينن بعدے ، زے کسو بانا گیّے اے تین جنيس تن ليكن ماضی أو فعل لورے خوو دے،زيبا گیوی دے زمانا لوی تعلق راكهيبو، ارهيبارأخرتی فتحه ر اورے مبنى أوِيبو، هيبار حروف خم أوك يا بيشى مگر خنو عذر سامنے نوايلے مثلا فَعَلَ فَعِلَ فَعُلَ فَعْلَلَ مثال ضَرَبَ سَمِعَ كَرُمَ بَعْثَرَ ◘ نظم ◘

مبنى اوبا زيبا تهاگے برقرار◘ معرب اوبا زيبا لورے باربار

ليكن مستقبل أوفعل لورے خوو، زيبا آيدے زمانا لوی تعلق راكهيبو،

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِيْنَ
جمیع ستائش ثابت است مر خدای را که رب پروردگار عالمیان است و نیکوی آخرت ثابت ست برای متقیان

وَالصَّلٰوةُ عَلٰى رَسُوْلِهٖ مُحَمَّدٍ وَّاٰلِهٖ وَاَصْحَابِهٖ اَجْمَعِيْنَ
و رحمت کامله نازل باد بر رسول خدا که اسم او محمد صلی الله علیه وآله وسلم است و بر آل و اصحاب آن همگنان رضی الله عنهم

بدان اَسْعَدَكَ اللّٰهُ تَعَالٰى فِى الدَّارَيْنِ که جمله افعال
نیک بخت کند ترا خدائے برتر در دوجهان

متصرفه بر سه گونه است ماضی و مستقبل و حال و هر چه جزاین
یعنی بر سه قسم است ۱۲

سه چیز است متفرع ست هم ازین سه اما ماضی فعلے را گویند که
یعنی ماضی و حال و مستقبل ۱۲ یعنی بر آمده ۱۲

بزمانهٔ گذشته تعلق دارد و آخر او مبنی باشد بر فتحه قَلَّتْ حُرُوْفُهٗ اَوْ
اسے بنا کرده شده باشد کم باشند حروف آں یا

كَثُرَتْ مگر بعارض چون فَعَلَ فَعِلَ فَعُلَ فَعْلَلَ چون ضَرَبَ
بسیار ۱۲

سَمِعَ كَرُمَ بَعْثَرَ اما مستقبل فعلے را گویند که بزمانهٔ آینده تعلق

راکھیبو،ارھیبار آخرتی مرفوع أوَیبو، مگرخنوعذرسامنے نو آیلے مَثلاً یَفعِلُ یَفعَلُ یُفعُلُ یُفعِلِلُ لکن حال أوفعل لورے خو.زیبا موجود آسے دے زمانا لوی یارے تغلق راکھیبو.ارحال ر صیغه استقبال ر صیغه ڈویل ◘

نظم

وقت زیبا موجد آسے هیبا حال ◘ گیوی ماضی آیید ے إستقبال

ارھرأگوا.إین.ماضی ارمضارع تن سویدوا.صیغه نیولے هنتوتینوا
مذکرغائب ر.ارتینوا.مونث غائب ر.ارتینوا مذکرحاضرر.ارتینوا.
مونث حاضرر.اردوا متکلمرآسے(یعنی متکلمے نیزرحالت بیان گریبار) ار واحد متکلم مازے مذکر ارمونث إیکوڈیلا ، ارصیغه دوسرا وا مازے یعنی جمع متکلم مازے.تثنیه ارجمع مذکرومونثوّ
إیکوڈیلا ، ارھرأگوا إینتو، ماضی ارمضارع ر، دوی قسمراورے آسے معروف ارمجھول ،ارھرأگوا.إینتویو دوی قسمراورے آسے إثبات ارنفی ◘

فعل ماضی معروف ر إثبات ر بحث

فَعَلَ	فَعَلاَ	فَعَلُوْا	فَعَلَتْ	فَعَلَتَا	فَعَلْنَ	فَعَلْتَ
فَعَلْتُمَا	فَعَلْتُمْ	فَعَلْتِ	فَعَلْتُمَا	فَعَلْتُنَّ	فَعَلْتُ	فَعَلْنَا

نظم

ماضی صیغه سوید وَّا — علامت سهارا فویلا وا
اَلِفْ سَاکِنْ وَا تَ سَاکِنْ تَانَ — تَ تُمَا تُمْ تِ تُمَا تُنَّ تُ نَا

دارد و آخر او مرفوع باشد مگر بعارض چوں یَفْعِلُ یَفْعَلُ یَفْعُلُ یُفَعْلِلُ
چوں یَضْرِبُ یَسْمَعُ یُکْرِمُ یَبْعَثُرُ اَمّا حال فعلے را گویند کہ بزمانہ
موجودہ تعلق دارد و صیغۂ حال ہمچو صیغۂ استقبال ست و از ہر یکے ازیں
یعنی در تلفظ مانند یفعل ۱۲
ماضی و مضارع چہاردہ کلمہ بیروں می آیند سہ ازاں مر مذکر غائب
را ست و سہ ازاں مر مؤنث غائب را ست و سہ ازاں مر مذکر
حاضر را ست و سہ ازاں مر مؤنث حاضر را ست و دو ازاں مر حکایتِ نفسِ
متکلم را ست در اوّل صیغہ وحدان حکایت نفس متکلم مذکر و مؤنث
بر وزن فعلان جمع واحد است ۱۲
یکساں ست و در دوم صیغۂ حکایت نفس متکلم تثنیہ و جمع مذکر و
مثلاً فعلت کہ برائے مذکر است و برائے مؤنث نیز ۱۲
مؤنث نیز یکساں ست و ہر یکے ازیں ماضی و مضارع بر دو گونہ است
این چہاردہ صیغہ گردیدند ۱۲ — یعنی بر دو نوع است ۱۲
معروف و مجہول و ہر یکے ازیں نیز بر دو گونہ است اثبات و نفی
یعنی مثبت ۱۲ — یعنی منفی ۱۲
بحث اثبات فعل ماضی معروف فَعَلَ فَعَلاَ فَعَلُوْا
کردند آں دو مرد ۱۲ — کردند آں ہمہ مرداں ۱۲

فصل إین هکلن زین خوا گِیّے فعل ماضی معروف ر إثبات ر بحث أشیل ، زدی مجهول بانا یتوسو فِعِلَ رْ فَارے ضمه دو.ارفِعِلَ رعَیْنَّ رے کسره دو .دوی حالت مازے ارفعل ر لامَّ رے نیزر حالت ر اورے إیری دو، توی ماضی مجهول أوئیزا ییبوی ◘

فعل ماضی مجهول رإثبات ربحث

فُعِلَ فُعِلاَ فُعِلُوْا فُعِلَتْ فُعِلَتَا فُعِلْنَ فُعِلْتَ
فُعِلْتُمَا فُعِلْتُمْ فُعِلْتِ فُعِلْتُمَا فُعِلْتُنَّ فُعِلْتُ فُعِلْنَا

فصل إین هکلن زین خوا گِیّے فعل ماضی مجهول ر إثبات ربحث آشیل ، زدی نفی باناىتو سو. مایے نفی رے (یعنی نفی رمارے) هیبار آگتو آنو،توی ماضی منفی أوّي زاییبوی، ارنفی ر ما یے ماضی رلفظ مازے ، کسوعمل ، نوگرییبو، لفظ زینڈیلا آشیل هینڈیلا یے تهاییبو، کنتومعنی مازے عمل گرییبو، مثبت رے منفی ر معنیت گرید ییبو◘

فَعَلَتْ فَعَلَتَا فَعَلْنَ فَعَلْتَ فَعَلْتُمَا فَعَلْتُمْ
کرد آں یک زن الخ کردند آں دو زناں الخ کردند آں همه زناں الخ کردی تو یک مرد الخ کردید شما دو مرداں الخ کردید شما همه مرداں الخ

فَعَلْتِ فَعَلْتُمَا فَعَلْتُنَّ فَعَلْتُ فَعَلْنَا
کردی تو یک زن الخ کردید شما دو زناں الخ کردید شما همه زناں الخ کردم من یکمرد یا یک زن صیغه واحد مذکر و مؤنث ۱۲

فصل[٢] ایں همه که گفته شد بحث اثبات فعل ماضی معروف بود

چوں خواهی که مجهول بنا کنی فائی فعل را ضمه کن و عین فعل را کسره[٣]
یعنی صیغه ماضی مجهول ۱۲ بحالت خود بگذار ۱۲ اگر کسره نباشد ۱۲

ده در دو حال و لام کلمه را بر حالت خود بگذار تا ماضی مجهول گردد
زیرا که مبنی ست بر فتحه اے فعل ماضی الخ ۱۲

بحث اثبات[٤] فعل ماضی مجهول فُعِلَ فُعِلَا فُعِلُوْا فُعِلَتْ
کرده شدند آں دو مرد الخ کرده شدند آں همه مرداں الخ کرده شد آں یک زن الخ

فُعِلَتَا فُعِلْنَ فُعِلْتَ فُعِلْتُمَا فُعِلْتُمْ فُعِلْتِ فُعِلْتُمَا
کرده شدند آں دو زناں الخ کرده شدند آں همه زناں الخ کرده شدی تو یکمرد الخ کرده شدید شما دو زناں

فُعِلْتُنَّ فُعِلْتُ فُعِلْنَا فصل ایں همه که گفته شد بحث اثبات
کرده شدید شما همه زناں کرده شدم من یکمرد یا یک زن ۱۲

فعل ماضی مجهول بود چوں خواهی که نفی بنا کنی مائی نفی در اوّل او

در آر تا ماضی[٥] منفی گردد و مائی نفی در لفظ ماضی هیچ عمل نکند چنانچه

بود همه زیں طریق باشد لیکن عمل در معنی[٦] کند یعنی مثبت را بمعنی منفی گرداند

فعل ماضی معروف ر نفی ر بحث

مَافَعَلَ مَافَعَلاَ مَافَعَلُوْا مَافَعَلَتْ مَافَعَلَتَا

مَافَعَلْنَ مَافَعَلْتَ مَافَعَلْتُمَا مَافَعَلْتُمْ مَافَعَلْتِ

مَافَعَلْتُمَا مَافَعَلْتُنَّ مَافَعَلْتُ مَافَعَلْنَا ◘

فعل ماضی مجهول رنفی ربحث

مَافُعِلَ مَافُعِلاَ مَافُعِلُوْا مَافُعِلَتْ مَافُعِلَتَا

مَافُعِلْنَ مَافُعِلْتَ مَافُعِلْتُمَا مَافُعِلْتُمْ مَافُعِلْتِ

مَافُعِلْتُمَا مَافُعِلْتُنَّ مَافُعِلْتُ مَافُعِلْنَا ◘

نفع دوينا فائده أوّل

إين هكلن زين خوا گيّے ماضی مطلق ر بحث آشيل ، زدی ماضی قريب يا بعيد يا إستمراری وغيره باناينوسو،توی،زدی لفظ قَدْرے ، ماضی مطلق ر أگتو بارا يديلے ماضی قريب أوی زايبوی، مثال قَدْ ضَرَبَ ◘

بحث نفی فعل ماضی معروف

مَافَعَلَ مَافَعَلاَ (نکردند آں دو مرداں ۱۲)

مَافَعَلُوْا (نکردند آں ہمہ مرداں ۱۲) مَافَعَلَتْ (نکرد آں یک زن ۱۲) مَافَعَلَتَا (نکردند آں دو زن ۱۲) مَافَعَلْنَ (نکردند آں ہمہ زناں ۱۲) مَافَعَلْتَ (نکردی تو یک مرد ۱۲)

مَافَعَلْتُمَا (نکردید شما دو مرداں ۱۲) مَافَعَلْتُمْ (نکردید شما ہمہ مرداں ۱۲) مَافَعَلْتِ (نکردی تو یک زن ۱۲) مَافَعَلْتُمَا (نکردید شما دو زناں ۱۲) مَافَعَلْتُنَّ (نکردید شما ہمہ زناں ۱۲)

مَافَعَلْتُ (نکردم من یک مرد یا یک زن ۱۲) مَافَعَلْنَا (نکردیم ما دو مرد یا دو زن یا ہمہ مرداں یا ہمہ زناں ۱۲)

بحث نفی ماضی مجہول

مَافُعِلَ (نکردہ شد آں یک مرد ۱۲)

مَافُعِلاَ (نکردہ شدند آں دو مرد ۱۲) مَافُعِلُوْا (نکردہ شدند آں ہمہ مرداں ۱۲) مَافُعِلَتْ (نکردہ شد آں یک زن ۱۲) مَافُعِلَتَا (نکردہ شدند آں دو زن ۱۲) مَافُعِلْنَ (نکردہ شدند آں ہمہ زناں ۱۲)

مَافُعِلْتَ (نکردہ شدی تو یک مرد ۱۲) مَافُعِلْتُمَا (نکردہ شدید شما دو مرد ۱۲) مَافُعِلْتُمْ (نکردہ شدید شما ہمہ مرداں ۱۲) مَافُعِلْتِ (نکردہ شدی تو یک زن ۱۲) مَافُعِلْتُمَا (نکردہ شدید شما دو زن ۱۲)

مَافُعِلْتُنَّ (نکردہ شدید شما ہمہ زناں ۱۲) مَافُعِلْتُ (نکردہ شدم من یک مرد یا یک زن ۱۲) مَافُعِلْنَا (نکردہ شدیم ما دو مرداں یا دو زن یا ہمہ مرداں یا ہمہ زناں ۱۲)

فوائدِ نافعہ

ایں ہمہ کہ گفتہ شد بحث ماضی مطلق بود چوں خواہی کہ ماضی قریب یا بعید یا استمراری وغیرہ بنا کنی پس اگر لفظ قَدْ بر ماضی مطلق داخل کنی ماضی قریب (تقریب معنی کو بر آئے ۱۲)

ماضی قریب أوٰی زایبوی، مثال قدْ ضَرَبَ ◘

أر زدی لفظ کان بارا یدو ماضی بعید أوٰیبو ، مثال کَانَ ضَرَبَ ، ارهیبارے مضارع رأگتو بارا یدیلے ، ماضی استمراری أوٰی زایبوی مثال کَانَ یَفعَلُ أر زدی ماضی مطلق ر اورے لفظ لَعَلمَا آنی لےماضی إحتمالی أوٰی زایبوی مثلا لَعَلمَا فَعَلَ ارهینڈیلا زدی لعلمار زاگات لَیْتَمَا آنی لے ماضی تمنائی أوٰی زایبوی زینڈیلا لَیْتَمَا ضَرَبَ ،ار زانن سادے کی،إین هرأگوا تن، سویدوا، سویدوا، صیغه آیے زینڈیلا ماضی مطلق مازے گیوی ◘ ،

فصل إین هکلن زین خوا گِیّے فعل ماضی ر بحث آشیل ، زدی مضارع بانایتوسو،علامت مضارع تو، أگوا علامتَ رے هیبار اول تو آنو ار هیبار اخرتو ضمه دو، ارعلامت مضارع سایرحروف آسے ألف ارتا اریا ارنون هینرمجموعه دے کی أَتَیْنَ ألف واحد متکلم ر،قصه بیان گریبلابولی ارتا أنشٹوکلمه لا بولی، هنتو تینوّا مذکرحاضرلا بولی ، ارتینوّا مونث حاضرلابولی ،

قریب گردد چوں قَدْ ضَرَبَ واگر لفظ کَانَ داخل کنی ماضی بعید شود نحو

کَانَ ضَرَبَ واگر آں را بر مضارع داخل کنی ماضی استمراری گردد چوں

(که بر فعل مضارع ۱۲) (و ایں بیشتر است ۱۲)

کَانَ یَفْعَلُ واگر بر ماضی مطلق لفظ لَعَلَّمَا در آری ماضی احتمالی

گردد نحو لَعَلَّمَا فَعَلَ وہمچناں اگر بجائے لَعَلَّمَا لفظ لَیْتَمَا داخل

(که برائے شک و تردد است ۱۲) (بمعنی کاش که ۱۲)

کنی ماضی تمنائی گردد چوں لَیْتَمَا ضَرَبَ ۔ باید دانست که از

ہر یک ازینہا چہاردہ چہاردہ صیغہ برمے آیند چنانکہ در ماضی

مطلق گذشت **فصل** ایں ہمہ که گفته شد بحث فعل ماضی بود چوں

خواہی که مضارع بنا کنی یکے را از علامتہائے مضارع در اول او آر

(یعنی فعل مضارع ۱۲) (فعل ماضی را در اول ۱۲)

و آخر او ضمه کن و علامت مضارع چہار حرف اند الف و تا و یا و نون

که مجموع وے اَتَیْنَ باشد الف وحدان حکایت نفس متکلم راست و

(یعنی لفظ اتین ۱۲)

تا برائے ہشت کلمه است سه ازاں مر مذکر حاضر راست و سه ازاں مر مؤنث

ار دوا هنتو واحد ار تثنیه مونث غائب لابولی ، ار یا سایر کلمه لابولی ، هنتو تینوًا مذ کرغائب لابولی ، ار أگوا هنتو جمع مونث غائب لابولی ، خاص ارنون تثنیه ارجمع متکلم مذ کرارمونث لابولی ، ارهانت زاگا مازے نون إعرابی رے آنو، سایرگوا تثنیه زین مازے نون إعرابی مکسور أوٍیبو اردوا جمع مذ کرغائب ارحاضر، اراگوا واحد مونث حاضر، زین مازے نون إعرابی مفتوح أوٍیبو، ار نون جمع مونث زینڈیلا ماضی ت ، آیشے هینڈیلا مضارع مازے یو آیبو ◘

فعل مضارع معروف ر إثبات ر بحث

يَفعَلُ يَفعَلَانِ يَفعَلُوْنَ تَفعَلُ تَفعَلَانِ
يَفعَلْنَ تَفعَلُ تَفعَلَانِ تَفعَلُوْنَ تَفعَلِيْنَ
تَفعَلَانِ تَفعَلْنَ أَفعَلُ نَفعَلُ ◘

فصل إین هکلن زین خوا گیّے ، فعل مضارع معروف ر إثبات ر بحث آشیل ، زدی مضارع مجهول باناىتو سو علامت مضارع رے ضمه دو، أرعین کلمه رے فتحه دو، دوی حالت مازے أرلام کلمه رے نیزرحالت مازے إیریدو، توی مضارع مجهول أوٍی زاایبوی ◘

حاضر راست ودو وازان مر واحد وتثنیه مؤنث غائب راست ویا برائے چہار کلمه را است سه ازان مر مذکر غائب راست ویکی مر جمع مؤنث راست ونون برائے تثنیه وجمع حکایت متکلم مذکر ومؤنث است ودر هفت محل نون اعرابی رد در آرد چہار تثنیه که نون اعرابی در ینہا مکسور باشد ودو جمع مذکر غائب ویکے واحد مؤنث حاضر که نون اعرابی در ینہا مفتوح باشد ونون جمع مؤنث چنانکه در ماضی آید همچنان در مضارع نیز آید

بحث اثبات فعل مضارع معروف

يَفْعَلُ يَفْعَلَانِ
يَفْعَلُوْنَ تَفْعَلُ تَفْعَلَانِ يَفْعَلْنَ تَفْعَلُ تَفْعَلَانِ
تَفْعَلُوْنَ تَفْعَلِيْنَ تَفْعَلَانِ تَفْعَلْنَ اَفْعَلُ نَفْعَلُ

فصل این همه که گفته شد بحث اثبات فعل مضارع معروف بود چون خواهی که مضارع مجهول بنا کنی علامت مضارع را ضمه ده وعین کلمه را فتحه

دوی حالت مازے أرلام کلمه رے نیزرحالت مازے إیریدو، توی مضارع مجھول أؤی زاییوی ◘

فعل مضارع مجھول ر إثبات ر بحث

یُفعَلُ یُفعَلاَن یُفعَلُوْنَ ُتفعَلُ ُتفعَلان
یُفعَلْنَ ُتفعَل ُتفعلان ُتفعلون ُتفعَلِیْنَ
ُتفعَلان ُتفعَلْنَ ُأفعَلُ ُنفعلُ ◘

فصل إبن ھکلن زین خواگیّےفعل مضارع مجھول رإثبات ر بحث آشیل، زدی لایے نفی بانا یتو سو، لایے نفی رے ھیبارأگتو آنو، لایے نفی یے لفظ مضارع مازے کسو عمل نو گریبو، زینڈیلا آشیل ھینڈیلا یے تھاییبو،کنتو معنی مازے عمل گریبو ، یعنی مثبت رے منفی ر معنی ت گرید ییبو◘

فعل مضارع معروف ر نفی ر بحث

لایَفعَلُ لایَفعَلاَن لایَفعَلُوْنَ لاَ تَفعَلُ لاَ تفعَلان
لایَفعَلْنَ لاَ تفعَلُ لاَ تفعَلان لاَ تَفعَلُوْنَ لاَ تفعَلِیْنَ
لاَ تفعَلاَن لاَ تفعَلْنَ لاَ أفعَلُ لاَ نفعَلُ ◘

فعل مضارع مجھول ر نفی ر بحث

لایُفعَلُ لایُفعَلاَن لایُفعَلُوْنَ لاَ ُتفعَلُ لاَ ُتفعَلان
لایُفعَلْنَ لاَ ُتفعَل لاَ ُتفعَلان لاَ ُتفعَلونَ لاَ ُتفعَلِیْنَ
لاَ ُتفعَلان لاَ ُتفعَلْنَ لاَ ُأفعَلُ لاَ ُنفعَلُ ◘

در دو حال و لام کلمہ را بحالت خود بگذار تا مضارع مجھول گردد۔
زیرا کہ ضمہ ضروری ست مگر بعارض ۱۲

بحث اثبات فعل مضارع مجھول یُفْعَلُ یُفْعَلَانِ یُفْعَلُوْنَ تُفْعَلُ تُفْعَلَانِ یُفْعَلْنَ تُفْعَلُ تُفْعَلَانِ تُفْعَلُوْنَ تُفْعَلِیْنَ تُفْعَلَانِ تُفْعَلْنَ اُفْعَلُ نُفْعَلُ

فصل ایں ہمہ کہ گفتہ شد بحث اثبات فعل مضارع مجھول بود چوں خواہی کہ نفی بلا بنا کنی لائے نفی در اوّل او در آر لائے نفی در لفظ ہیچ عمل نکند
ای در اول فعل مضارع ۱۲
چنانکہ بود ہمبراں طریق باشد لیکن عمل در معنی کند یعنی مثبت را بمعنی منفی گرداند

بحث نفی فعل مضارع معروف لَایَفْعَلُ لَایَفْعَلَانِ لَایَفْعَلُوْنَ لَاتَفْعَلُ لَاتَفْعَلَانِ لَایَفْعَلْنَ لَاتَفْعَلُ لَاتَفْعَلَانِ لَاتَفْعَلُوْنَ لَاتَفْعَلِیْنَ لَاتَفْعَلَانِ لَاتَفْعَلْنَ لَا اَفْعَلُ لَانَفْعَلُ

بحث نفی فعل مضارع مجھول لَایُفْعَلُ لَایُفْعَلَانِ لَایُفْعَلُوْنَ

فصل إین هکلن زین خوا کِیّے فعل مضارع رلا یے نفی ر بحث آشیل ، زدی نفی تاکید لن باناایتوسو،فعل مضارع ر أگتولن آنو،إے نفی وارے ، نفی تاکید لن بولی خو، ار إیبا یے فعل مستقبل مازے فانس زاگا ت نصب گریبو،أرھے فانس زاگا إینآ واحد مذکرغائب واحد مونث غائب واحد مذکرحاضر، اردوا صیغه حکایت نفس متکلم ر، ارھانت زاگا تُو، نون اعرابی رےفھلا یدیبو ،سابرگوا تثنیه ر،اردوا جمع مذکرغائب ارحاضرارأگوا واحدمونث حاضر اردوی کلمه مازے یعنی جمع مونث غائب ارحاضرر لفظ مازے کسو عمل نو گریبو، ارلن نے إے مضارع رے مستقبل منفی ر معنی د گریدیبو ◘

نفی تاکیدرلن ر بحث مازے فعل مستقبل معروف

لن یَفعَلَ لن یَفعَلاَ لَنْ یَفعَلُوْا لن تَفعَلَ لن تفعلاِ

لن یَفعَلْنَ لن تَفعَلَ لن تَفعَلا لن تَفعَلُوْا لن تفعليْ

لن تَفعَلا لن تَفعَلْنَ لن أَفعَلَ لن نَفعَلَ ◘

لَا تُفْعَلُ لَا تُفْعَلَانِ لَا یُفْعَلْنَ لَا تُفْعَلُ لَا تُفْعَلَانِ لَا تُفْعَلُوْنَ

لَا تُفْعَلِیْنَ لَا تُفْعَلَانِ لَا تُفْعَلْنَ لَا اُفْعَلُ لَا نُفْعَلُ

فصل این همه که گفته شد بحث نفی فعل مضارع بلا بود چون خواهی که نفی تاکید بلن بناکنی لن در اول فعل مضارع در آر و این نفی را نفی تاکید بلن گویند و آن در فعل مستقبل در پنج محل نصب کند و آن پنج محل اینست واحد مذکر غائب واحد مؤنث غائب واحد مذکر حاضر و دو صیغه حکایت نفس متکلم و در هفت محل اعرابی را ساقط گرداند چهار تثنیه و دو جمع مذکر غائب و حاضر و یکی واحد مؤنث حاضر و در دو کلمه یعنی جمع مؤنث غائب و حاضر در لفظ هیچ عمل نه کند و لن مضارع را بمعنی مستقبل منفی گرداند

زیرا که آخر آن دو صیغه ضمیر نون جمع است و آن مبنی است ولهذا التغیر نمیشود

بحث نفی تاکید بلن در فعل مستقبل معروف لَنْ یَفْعَلَ

هرگز نخواهد کرد آن یک مرد

لَنْ یَفْعَلَا لَنْ یَفْعَلُوْا لَنْ تَفْعَلَ لَنْ تَفْعَلَا لَنْ یَفْعَلْنَ لَنْ تَفْعَلَ

نفی تاکیدرلن ر بحث مازے فعل مستقبل مجھول

لن یُفعَلَ لن یُفعلاَ انْ یُفعلوْا لنِ ـفعَلَ لن ُتفعلاِ

لنْ یُفعلْنَ لن ُتفعَلَ لنْ ُتفعلا لنْ تفعَلوْا لنْ ُتفعَلِيْ

لنْ ُتفعلاَ لن ُتفعلْنَ لن ُافعل لنْ نفعَلَ ◘

فصل این هکلن زین خوا گیے نفی تاکید لن رفعل مستقبل ربحث آشیل ، زدی نفی لم بانایتوسو، لم رے فعل مضارع أکتو آنو ار ایبارے نفی إنکاریرلم بولی خو، أرلم مے إے فعل مضارع ر فانس زا گا مازے جزم گر یبو، زدی هیبارأخرتوحرف علت نوأویلے ارزدی تهایلےفهلاي دیبو، زین نیکی ، لم یَدْعُ ، إرلم یرمِ ار لمْ یخشَ ،أرحرف علت تینوا، واو،ار الف، اریا ،هیبارمجموعه واي، ارهے فانس زاگا إینا ، واحد مذکرغائب واحد مونث غائب واحد مذکرحاضر،اردوی کلیمه حکایت نفس متکلم ر ارهانت زاگا تو،نون إعرابی رے، فهلایدیبو،سایرگوا تثنیه ،اردوا ، جمع مذکر غائب ارحاضر، ارأگوا، واحدمونث حاضر ار دوی ، زاگات لفظ مازے کسوعمل نوگریبو ، ارهے دوی زاگا إینآ جمع مونث غائب ارحاضر، ارتامام کلمه أوکلت معنی مازےعمل گریبو، یعنی فعل مضارع رے ، ماضی منفی ر معنی د گرید یبو ◘ مصرع

حرف علت نام دورمر، واو ، ألف ، یا ، رے ◘

لَن تَفعَلَا لَن تَفعَلُوا لَن تَفعَلِي لَن تَفعَلَا لَن تَفعَلنَ لَن اَفعَلَ

لَن نَفعَلَ بحث نفی تاکید بلن در فعل مستقبل مجهول لَن یُفعَلَ

هرگز نکرده نخواهد شد آن یکمرد

لَن یُفعَلَا لَن یُفعَلُوا لَن تُفعَلَ لَن تُفعَلَا لَن یُفعَلنَ لَن تُفعَلَ

در زمانه استقبال صیغه واحد مذکر غائب بحث نفی تاکید بلن در فعل مستقبل مجهول ۱۲

لَن تُفعَلَا لَن تُفعَلُوا لَن تُفعَلِي لَن تُفعَلَا لَن تُفعَلنَ لَن اُفعَلَ

لَن نُفعَلَ فصل این همه که گفته شد بحث نفی تاکید بلن در فعل مستقبل بود

چون خواهی که نفی جحد بلم بنا کنی لم در اول فعل مضارع در آر و این را نفی

جحد به لم میگویند و لم در فعل مضارع در پنج محل جزم کند اگر در آخر او

حرف علت نباشد و اگر باشد ساقط گرداند چون لَم یَدعُ و لَم یَرمِ و

لَم یَخشَ و حروف علت سه است واو و الف و یا که مجموعه وی وای باشد و

آن پنج محل اینست واحد مذکر غائب و واحد مؤنث غائب و واحد مذکر حاضر و دو

کلمه حکایت نفس متکلم و در هفت محل نون اعرابی را ساقط گرداند چهار تثنیه و دو جمع مذکر

نفی إنکاریرلم ر بحث مازے فعل مستقبل معروف

لم يَفعَلْ　لم يَفعَلاَ　لَمْ يَفعَلُوْا　لم تَفعَلْ　لم تفعَلا
لم يَفعَلْنَ　لم تفعَلْ　لم تفعَلا　لم تفعَلُوْا　لم تفعَليْ
لم تفعَلاَ　لم تفعَلْنَ　لم أفعَلْ　لم نفعَلْ ◘

نفی إنکاریرلم ر بحث مازے فعل مستقبل مجهول

لم يُفعَلْ　لم يُفعَلاَ　لَمْ يُفعَلُوْا　لم تُفعَلَ　لم تفعلا
لمْ يُفعَلْنَ　لم تُفعَلْ　لمْ تُفعَلا　لم تُفعَلُوْا　لمْ تفعَلِيْ
لمْ تُفعَلاَ　لم تُفعَلْنَ　لم أُفعَلْ　لَنْ نُفعَلْ ◘

فصلْ إين هکلن زين خوا گیّےنفی إنکاریرلم رفعل مستقبل ربحث آشيل ، زدی لام تاکيد ارنون تاکيد بانايتو سو، لام تاکِيْدَ رے فعل مستقبل ر شروع تّو انو ، ارنون تاکيدَرے ، هيبارآخرتن بيشی گرو، ارلام تاکيد هميشه مفتوح أوُيبو، ارنون تاکيدَرْ دوا نون آسے أگوا نون ثقيله دوسرا نون خفيفه ◘

غائب و حاضر و یکی واحد مؤنث حاضر و در دو محل در لفظ ہیچ عمل نہ کند و آں دو محل اینست جمع مؤنث غائب و حاضر و در ہمہ کلمات عمل در معنی کند یعنی صیغہ فعل مضارع را بمعنی ماضی منفی گرداند

بحث نفی جحد بلم در فعل مستقبل معروف

لَمْ يَفْعَلْ　لَمْ يَفْعَلَا　لَمْ يَفْعَلُوْا　لَمْ تَفْعَلْ　لَمْ تَفْعَلَا　لَمْ يَفْعَلْنَ　لَمْ تَفْعَلْ　لَمْ تَفْعَلَا　لَمْ تَفْعَلُوْا　لَمْ تَفْعَلِيْ　لَمْ تَفْعَلَا　لَمْ تَفْعَلْنَ　لَمْ أَفْعَلْ　لَمْ نَفْعَلْ

بحث نفی جحد بلم در فعل مستقبل مجہول

لَمْ يُفْعَلْ　لَمْ يُفْعَلَا　لَمْ يُفْعَلُوْا　لَمْ تُفْعَلْ　لَمْ تُفْعَلَا　لَمْ يُفْعَلْنَ　لَمْ تُفْعَلْ　لَمْ تُفْعَلَا　لَمْ تُفْعَلُوْا　لَمْ تُفْعَلِيْ　لَمْ تُفْعَلَا　لَمْ تُفْعَلْنَ　لَمْ أُفْعَلْ　لَمْ نُفْعَلْ

معانی ایں صیغ ظاہر اند ۱۲

فصل ایں ہمہ کہ گفتہ شد بحث نفی جحد بلم در فعل مستقبل بود چوں خواہی کہ لام تاکید با نون تاکید بنا کنی لام تاکید در اول فعل مستقبل در آر و نون تاکید در آخر او زیادہ کن و لام تاکید ہمیشہ مفتوح باشد و نون تاکید دو نون ست یکی نون ثقیلہ دوم نون خفیفہ و

اے نونیکہ افادہ معنی تاکید نماید ۱۲

اے آخر مستقبل ۱۲

ارنون ثقیله تسّی والا نون نرے خودے،ارنون خفیفه ساکن یا جزم والا نون نرے خودے ، ارنون ثقیله سویدوا کلمات مازے آیے ، ارنون خفیفه آنشٹوا کلمات مازے آیےارنون ثقیله رماقبل(اَگتو) تو فانس زاگات مفتوح اَوٗیبو، ارهے فانس زاگا اینا، واحد مذکرغائب واحد مونث غائب واحد مذکرحاضر ، اردوا صیغه حکایت نفس متکلم ر، ار سهو زاگات نون ثقیله ر(اَگتو) ماقبل تو اَلف اَوٗیبو سایرگوا تثنیه ، ار دوا جمع مونث غائب ارحاضر،اِے دوی زاگا مازے ، اَلف فاصل اَیْبو، ارجمع مذکرغائب ارحاضرتو، واو رے دور گري فهلایبو، ارهیبارأگتو ضمه دیبو، تاکے واو فهلایدیے بولی سِنّو تها فان ، ار واحد مونث حاضر ر صیغه ر یاَ رے دور گری فهلاَیبو، هیبار اَگتو کسره ، دیبو تاکے یاَ حذف گچِّے بولی دلالت گرے فان ، ارنون ثقیله سهو زاگا مازے مکسور اَوٗیبو ،ار هے سهو زاگا ، اَوین وآ ، زیڑے الف تهایبو یا الف آسے ارباقی انشٹو زاگات مفتوح ، ار نون خفیفه زے زاگا مازے الف اسے، هے زاگا مازے، نو آیبو، ارباقی آنشٹو زاگات آیبو ارنون اَعرابی نون تاکیدَرْ فهوانتی جمع نو اَوٗیبو◘

لام تاکید ارنون تاکید ثقیله ر بحث مازے فعل مستقبل معروف

نون ثقیلہ نون مشدد را گویند و نون خفیفہ نون ساکن را گویند و نون ثقیلہ در چہار دہ کلمہ در آید و نون خفیفہ در ہشت کلمہ در آید و ماقبل نون ثقیلہ

بسبب نبودن مانعی ۱۲ — زیراکہ در شش باقی مانعی ست ۱۲

در پنج محل مفتوح باشد و آں پنج محل اینست واحد مذکر غائب و واحد مؤنث غائب و واحد مذکر حاضر و دو صیغہ حکایت نفس متکلم و در شش محل ماقبل نون ثقیلہ الف باشد چہار تثنیہ و دو جمع مؤنث غائب و حاضر دریں دو محل الف فاصل در آید

یفعلان تفعلان تفعلان تفعلان ۱۲

و در جمع مذکر غائب و حاضر واو دور کردہ شود ماقبل او ضمہ گذاشتہ شود تا دلالت کند بر حذف واو و از صیغہ واحد مؤنث حاضر یاء دور کردہ شود و ماقبل او کسرہ گذاشتہ آید تا دلالت کند بر حذف یا و نون ثقیلہ در شش محل مکسور باشد و آں شش محل ہمانست کہ دراں الف در می آید و در باقی ہشت محل مفتوح و نون خفیفہ در محلیکہ الف باشد در نیاید و در باقی محل بیاید و نون اعرابی با نون تاکید جمع نشود

بحث لام تاکید با نون تاکید ثقیلہ در فعل مستقبل معروف لَیَفْعَلَنَّ

لیَفعَلَنَّ لَیفعَلاَنِّ لَیَفعَلُنَّ لَتَفعَلَنَّ لَتفعَلاَنِّ
لَیَفعَلْنَانِّ لَتفعَلَنَّ لَتَفعَلاَنِّ لَتفعَلُنَّ لَتفعَلِنَّ
لَتفعَلاَنِّ لَتفعَلْنَانِّ لأَفعَلَنَّ لَنفعَلَنَّ ◘

لام تاکید ارنون تاکید ثقیله ر بحث مازے فعل مستقبل مجهول

لیُفعَلَنَّ لَیُفعَلاَنِّ لَیُفعَلُنَّ لَتُفعَلَنَّ لَتُفعَلاَنِّ
لَیُفعَلْنَانِّ لَتُفعَلَنَّ لَتُفعَلاَنِّ لَتُفعَلُنَّ لَتُفعَلِنَّ
لَتُفعَلاَنِّ لَتُفعَلْنَانِّ لأُفعَلَنَّ لَنُفعَلَنَّ ◘

لام تاکید ارنون تاکید ثقیله ر بحث مازے فعل مستقبل مجهول

لیُفعَلَنَّ لَیُفعَلاَنِّ لَیُفعَلُنَّ لَتُفعَلَنَّ لَتُفعَلاَنِّ
لَیُفعَلْنَانِّ لَتُفعَلَنَّ لَتُفعَلاَنِّ لَتُفعَلُنَّ لَتُفعَلِنَّ
لَتُفعَلاَنِّ لَتُفعَلْنَانِّ لأُفعَلَنَّ لَنُفعَلَنَّ ◘

لام تاکید ارنون تاکید خفیفه ر بحث مازے فعل مستقبل معروف

لیَفعَلَنْ لَیفعَلُنْ لَتَفعَلَنْ لَتفعَلن
لَتَفعَلُنْ لَتَفعَلِنْ لأَفعَلَنْ لَنفعَلَنْ ◘

لام تاکید ارنون تاکید خفیفه ر بحث مازے فعل مستقبل مجهول

لیُفعَلَنْ لَیُفعَلُنْ لَتُفعَلَنْ لَتُفعَلَنْ
لَتُفعَلُنْ لَتُفعَلِنْ لأُفعَلَنْ لَنُفعَلَنْ ◘

فصل إین هکلن زین خوا گیّے ، فعل مستقبل ر نون ثقیله ارخفیفه ربحث آشیل ، زدی أمربانایتو سو، لوا فریبودے فعل مضارع غائب تُوغائب ، حاضر تُو حاضر متکلم تو متکلم ، معروف تومعروف

لَیَفْعَلَانِّ لَیَفْعَلُنَّ لَتَفْعَلَنَّ لَتَفْعَلَانِّ لَیَفْعَلْنَانِّ لَتَفْعَلَنَّ
لَتَفْعَلَانِّ لَتَفْعَلُنَّ لَتَفْعَلِنَّ لَتَفْعَلَانِّ لَتَفْعَلْنَانِّ لَأَفْعَلَنَّ
لَنَفْعَلَنَّ بحث لام تاکید با نون تاکید ثقیله در فعل مستقبل مجهول لَیُفْعَلَنَّ[1]
لَیُفْعَلَانِّ لَیُفْعَلُنَّ لَتُفْعَلَنَّ لَتُفْعَلَانِّ لَیُفْعَلْنَانِّ لَتُفْعَلَنَّ
لَتُفْعَلَانِّ لَتُفْعَلُنَّ لَتُفْعَلِنَّ لَتُفْعَلَانِّ لَتُفْعَلْنَانِّ لَأُفْعَلَنَّ
لَنُفْعَلَنَّ بحث لام تاکید با نون تاکید خفیفه در فعل مستقبل معروف
لَیَفْعَلَنْ[2] لَیَفْعَلُنْ لَتَفْعَلَنْ لَتَفْعَلَنْ لَتَفْعَلُنْ لَتَفْعَلِنْ لَأَفْعَلَنْ لَنَفْعَلَنْ
بحث لام تاکید با نون تاکید خفیفه در فعل مستقبل مجهول لَیُفْعَلَنْ[3] لَیُفْعَلُنْ
لَتُفْعَلَنْ لَتُفْعَلَنْ لَتُفْعَلُنْ لَتُفْعَلِنْ لَأُفْعَلَنْ لَنُفْعَلَنْ فصل این همه
که گفته شد بحث فعل مستقبل با نون ثقیله و خفیفه بود چون خواهی که امر[4] بنا کنی
امر گرفته شود از فعل[5] مضارع غائب از غائب حاضر از حاضر متکلم از متکلم معروف

مجهول تو مجهول ، زدى امرحاضر معـروف بانايتوسو
علامـت مضـارع رے فهلايـدى ، بعدے سو،متحرك نـے يا
ساكن ، زدى متحرك رويـے دے أوّيلـے، آخرتوساكن گرو،
زدى حرف علت نو تهايلـے زينڈيلا تَعِدُ توعِدْ تَضَعُ تو ضَعْ
ار زدى تهـايلـے فريزايبـوى زينـڈيلا تَقِى تـو، قِ ، ار زدى
سـاكن رويـيدے أوّيلـے ، عين كلمـه مازے سو، زدى عين
كلمه مكسور أوّك يا مفتوح ، همزه وصل مكسور هيبـار اول
تُو آنو، ارآخر تـو ساكِن گرو، زدى حرف علت نـو تـهايلـے
زينـڈيلا تَسْمَعُ تـو إِسْمَعْ تَضْرِبُ تواِضْرِبْ ار زدى تـهايلـے
فرى زايبوى ، زينـڈيلا تَرْمِىْ تـو إِرْمِ ارتَخْشَى تـواِخْش ، ار
زدى عين كلمه مضموم أوّيلـے همزه وصل مضمـوم ، هيبـار
اول تـو آنـو، ار آخرتُـو سـاكن گـرو، زدى حـرف علـت نـو
تهايلـے زينڈيلا تَنصُرُ تـو اُنصُر، ارزدى تـهايلـے فريزايبوى
مثـال تَـدْعُوْ تُـو اُدْعُ زدى امرحاضـرمجهول ، ارامرغائـب
معروف ، يا مجهول ، بانايتوسو ، امررلام مكسور رو رے
هيبـار اول تـو آنـو، ار هيبارآخرتو، جزم گرو، زدى حـرف
علت نو تهايلـے ار زدى تـهايلـے فريزايبوى ، زينڈيلا لِيَدْعُ ،
لِيَرْمِ ، لِيَخْشَ ، ارنون تاكيد زينـڈيلا مضارع ت آيّـے هينـڈيلا
اَمَرَ تو آيّـے ار امرمازے يو نون إعرابى فريزايبوى ◘

ازمعروف مجهول ازمجهول چوں خواہی کہ امرحاضر معروف بناکنی علامت مضارع
راحذف کن بعدہ بنگرکہ متحرک میماند یاساکن اگرمتحرک میماند آخررا ساکن کن اگر
حرف علت نباشد چوں ازتَعِدُ عِدْ ازتَضَعُ ضَعْ واگرباشد ساقط شود چوں
ازتَقِي قِ واگرساکن میماند نظرکن درعین کلمہ اگرعین کلمہ مکسورباشد یامفتوح
ہمزہ وصل مکسوردراوّل او درآر وآخررا ساکن کن اگرحرف علت نباشد چوں
ازتَسْمَعُ اِسْمَعْ وازتَضْرِبُ اِضْرِبْ واگرباشد ساقط شود چوں ازتَرْمِي
اِرْمِ وازتَخْشَى اِخْشَ واگرعین کلمہ مضموم باشد ہمزہ وصل مضموم دراوّل او درآرد
آخررا ساکن کن اگرحرف علت نباشد چوں ازتَنْصُرُ اُنْصُرْ واگرباشد ساقط شود
چوں ازتَدْعُو اُدْعُ چوں خواہی کہ امرحاضر مجهول و امرغائب معروف یامجهول بناکنی
لام امرمکسوردراوّل او درآرد وآخراو جزم کن اگرحرف علت نباشد واگرباشد ساقط شود چوں
لِيَدْعُ لِيَرْمِ لِيَخْشَ ونون تاکید چنانچہ درمضارع مے آید درامرنیز مے آید و درامر

امرحاضرمعروف ر بحث

إفعَلْ إفعلا إفعلوا إفعلی إفعلا إفعلن

امر حاضر مجهول ر بحث

لِتُفْعَلْ لِتُفْعَلا لِتُفْعَلُوا لِتُفْعَلِیْ لِتُفْعَلا لِتُفْعَلْنَ

امرغائب معروف ر بحث

لِیفعَلْ لِیفعَلاَ لِیفعَلُوْا لِـتفعل

لِـتفعَلا لِیفعَلْنَ لأَ فعَلْ لِـنفعَلْ

امرغائب مجهول ر بحث

لِیُفعَلْ لِیُفعَلاَ لِیُفعَلُوْا لِـتُفعَلْ

لِـتُفعَلا لِیُفعَلْنَ لأُ فعَلْ لِـنُفعَلْ

امر حاضر معروف ر نون ثقیله ر بحث

إفعَلَنّ إفعَلانّ إفعَلُنّ إفعَلِنّ إفعَلانّ إفعَلْنانّ

امر حاضر مجهول ر نون ثقیله ر بحث

لِتُفْعَلَنّ لِتُفعَلانّ لِتُفْعَلُنّ لِتُفْعَلِنّ لِتُفعَلانّ لِتُفْعَلْنانّ

امر غائب معروف ر نون ثقیله ر بحث

لِیفعَلَنّ لِیفعَلاَنّ لِیفعلُنّ لِتفعَلَنّ

لِتفعَلانّ لِیفعَلْنانّ لأفعلَنّ لِنفعَلَنّ

امر غائب مجهول ر نون ثقیله ر بحث

لِیُفعَلَنّ لِیُفعَلاَنّ لِیُفعَلُنّ لِتُفعَلَنّ

لِتُفعَلانّ لِیُفعَلْنانّ لأُفعَلنّ لِنُفعَلَنّ

نون اعرابی ہم ساقط میشود بحث امر حاضر معروف اِفْعَلْ اِفْعَلاَ اِفْعَلُوْا
اِفْعَلِیْ اِفْعَلاَ اِفْعَلْنَ بحث امر حاضر مجہول لِتُفْعَلْ[2] لِتُفْعَلاَ لِتُفْعَلُوْا
لِتُفْعَلِیْ لِتُفْعَلاَ لِتُفْعَلْنَ بحث امر غائب معروف لِیَفْعَلْ[3] لِیَفْعَلاَ[4] لِیَفْعَلُوْا
لِتَفْعَلْ لِتَفْعَلاَ لِیَفْعَلْنَ لِاَفْعَلْ لِنَفْعَلْ بحث امر غائب مجہول
لِیُفْعَلْ[5] لِیُفْعَلاَ لِیُفْعَلُوْا لِتُفْعَلْ لِتُفْعَلاَ لِیُفْعَلْنَ لِاُفْعَلْ لِنُفْعَلْ بحث
امر حاضر معروف با نون ثقیلہ اِفْعَلَنَّ[6] اِفْعَلاَنِّ اِفْعَلُنَّ اِفْعَلِنَّ
اِفْعَلاَنِّ اِفْعَلْنَانِّ بحث امر حاضر مجہول با نون ثقیلہ لِتُفْعَلَنَّ[7]
لِتُفْعَلاَنِّ لِتُفْعَلُنَّ لِتُفْعَلِنَّ لِتُفْعَلاَنِّ لِتُفْعَلْنَانِّ بحث امر غائب معروف
با نون ثقیلہ لِیَفْعَلَنَّ[8] لِیَفْعَلاَنِّ لِیَفْعَلُنَّ لِتَفْعَلَنَّ لِتَفْعَلاَنِّ لِیَفْعَلْنَانِّ
لِاَفْعَلَنَّ لِنَفْعَلَنَّ بحث امر غائب مجہول با نون ثقیلہ لِیُفْعَلَنَّ[9] لِیُفْعَلاَنِّ
لِیُفْعَلُنَّ لِتُفْعَلَنَّ لِتُفْعَلاَنِّ لِیُفْعَلْنَانِّ لِاُفْعَلَنَّ لِنُفْعَلَنَّ بحث امر حاضر

امر حاضر معروف ر نون خفیفه ر بحث

إفعَلَنْ إفعُلَنْ إفعِلَنْ

امرحاضرمجهول رنون خفیفه ر بحث

لِتُفْعَلَنْ لِتُفْعَلَنْ لِتُفعَلِنْ ◘

امرغائب معروف رنون خفیفه ر بحث

لِیَفعَلَنْ لِیَفعَلُنْ لِتَفْعَلَنْ لأفعلن لِنفْعلَنْ

امرغائب مجهول رنون خفیفه ر بحث

لِیُفعَلَنْ لِیُفْعَلُنْ لِتفْعلنْ لأ ُفعَلَنْ

لِنُفْعَلَنْ لأُفْعَلَنْ لِنُفْعلنْ◘

فصل إین هکلن زین خواگیّےامرربحث آشیل ، زدی نهی بانایتوسو، توی لایے نهی رے فعل مستقبل ر أگتو آنو ، ارلایے نهی یے هیبار اخرتو، فانس زاگات جزم گریبو، لم ر مثال ڈویل ، زدی هیبارآخرتو حرف علت نوتهایلے، ارزدی تهایلے فهلایدیبو، زینڈیلا لاتدْعُ ار لاتَرْمِ ارلاتَخْشَ ارهانت زاگاتُّو نون إعربی رے یو، دورگری فهلاییو، اردوی زاگات لفظ مازے کسوعمل نوگریبو، ارنون تاکید زینڈیلا مضارع مازے آیے هینڈیلا نهی مازے یوآیے ◘

نهی حاضرمعروف ربحث

لاَتفعَلْ لاَتفعَلا لاَتفعَلُوْا لاَتفعَلِيْ لاَ تفعَلا لاَ تفعَلْنَ

نهی حاضرمجهول ر بحث

لاَ ُتفعَلْ لاَ ُتفعَلا لاَ ُتفعَلُوْا لاَ ُتفعَلِيْ لاَ ُتفعلا لاَ ُتفعَلْنَ

معروف بانون خفیفه اِفْعَلَنْ اُفْعُلَنْ اِفْعِلَنْ بحث امر حاضر مجهول بانون خفیفه لِتُفْعَلَنْ لِتُفْعَلُنْ لِتُفْعَلِنْ بحث امر غائب معروف بانون خفیفه لِیَفْعَلَنْ لِیَفْعَلُنْ لِتَفْعَلَنْ لِاَفْعَلَنْ لِنَفْعَلَنْ بحث امر غائب مجهول بانون خفیفه لِیُفْعَلَنْ لِیُفْعَلُنْ لِتُفْعَلَنْ لِاُفْعَلَنْ لِنُفْعَلَنْ

فصل این همه که گفته شد بحث امر بود چون خواهی که نهی بنا کنی پس لائے نهی در اول فعل مستقبل در آر و لای نهی در آخر او در پنج محل جزم کند مثل لم اگر در آخر او حرف علت نباشد و اگر باشد ساقط گرداند چون لَاتَدْعُ و لَاتَرْمِ و لَاتَخْشَ و از هفت محل نون اعرابی را هم دور نماید و در دو محل در لفظ هیچ عمل نکند و نون تاکید چنانچه در مضارع مے آید همبران طریق در نهی نیز مے آید

یعنی در جمع مؤنث غائب و حاضر ۱۲

بحث نهی حاضر معروف لَاتَفْعَلْ لَاتَفْعَلَا لَاتَفْعَلُوْا لَاتَفْعَلِیْ لَاتَفْعَلَا لَاتَفْعَلْنَ بحث نهی حاضر مجهول لَاتُفْعَلْ لَاتُفْعَلَا

نہی غائب معروف ر بحث

لایَفعَلْ لایَفعَلاَ لاَیَفعَلُوْا لا تَفعَلْ لا تفعلا

لایَفعَلْنَ لا اَفعَلْ لا نَفعَلْ

نہی غائب مجہول ر بحث

لایُفعَلْ لایُفعَلاَ لاَیُفعَلُوْا لا تُفعَلْ لا تُفعلا

لایُفعَلْنَ لا اُفعَلْ لا نُفعَلْ ◻

نہی حاضرمعروف رنون ثقیلہ ر بحث

لا تَفعَلَنَّ لا تفعَلانّ لا تفعَلُنَّ لا تفعَلِنَّ لا تفعَلانّ لا تفعَلْنَانّ

نہی حاضرمجہول رنون ثقیلہ ر بحث

لاتُفعَلَنَّ لاتُفعَلانّ لاتُفعَلُنَّ لاتُفعَلِنَّ لاتُفعَلانّ لاتُفعَلْنَانّ

نہی غائب معروف رنون ثقیلہ ر بحث

لایَفعَلَنّ لایَفعَلاَنّ لایَفعَلُنَّ لا تَفعَلَنَّ لا تفعَلانّ

لایَفعَلْنَانّ لا اَفعَلَنَّ لا نَفعَلَنَّ◻

نہی غائب مجہول رنون ثقیلہ ر بحث

لایُفعَلَنّ لایُفعَلاَنّ لایُفعَلُنَّ لاتُفعَلَنّ لاتُفعَلانّ

لایُفعَلْنَانّ لا اُفعَلَنَّ لانُفعَلَنَّ ◻

نہی حاضرمعروف رنون خفیفہ ربحث

لاتَفعَلَنْ لاتَفعَلُنْ لاتَفعَلِنْ

لَا تُفْعَلُوْا لَا تُفْعَلِیْ لَا تُفْعَلَا لَا تُفْعَلْنَ بحث نہی غائب معروف
[1] لَا یَفْعَلْ لَا یَفْعَلَا لَا یَفْعَلُوْا لَا تَفْعَلْ لَا تَفْعَلَا لَا یَفْعَلْنَ لَا اَفْعَلْ
لَا نَفْعَلْ بحث نہی غائب مجہول [2] لَا یُفْعَلْ لَا یُفْعَلَا لَا یُفْعَلُوْا
لَا تُفْعَلْ لَا تُفْعَلَا لَا یُفْعَلْنَ لَا اُفْعَلْ لَا نُفْعَلْ بحث نہی حاضر
معروف با نون ثقیلہ [3] لَا تَفْعَلَنَّ لَا تَفْعَلَانِّ لَا تَفْعَلُنَّ لَا تَفْعَلِنَّ
لَا تَفْعَلَانِّ لَا تَفْعَلْنَانِّ بحث نہی حاضر مجہول با نون ثقیلہ [4] لَا تُفْعَلَنَّ
لَا تُفْعَلَانِّ لَا تُفْعَلُنَّ لَا تُفْعَلِنَّ لَا تُفْعَلَانِّ لَا تُفْعَلْنَانِّ بحث نہی
غائب معروف با نون ثقیلہ [5] لَا یَفْعَلَنَّ لَا یَفْعَلَانِّ لَا یَفْعَلُنَّ لَا تَفْعَلَنَّ
لَا تَفْعَلَانِّ لَا یَفْعَلْنَانِّ لَا اَفْعَلَنَّ لَا نَفْعَلَنَّ بحث نہی غائب مجہول
با نون ثقیلہ [6] لَا یُفْعَلَنَّ لَا یُفْعَلَانِّ لَا یُفْعَلُنَّ لَا تُفْعَلَنَّ لَا تُفْعَلَانِّ
لَا یُفْعَلْنَانِّ لَا اُفْعَلَنَّ لَا نُفْعَلَنَّ بحث نہی حاضر معروف با نون خفیفہ

نهی حاضرمجهول رنون خفیفه ربحث

لاَتُفعَلَنْ　لاتُفْعَلُنْ　لاَتُفْعَلِنْ

نهی غائب معروف رنون خفیفه ر بحث

لایفعَلَنْ　لاَیفعَلُـنْ　لاَتفعَلِنْ　لااَفعَلَنْ　لاَنفعَلَنْ

نهی غائب مجهول رنون خفیفه ر بحث

لایُفعَلَنْ　لاَیُفعَلُـنْ　لاتُفعَلِنْ　لااُفعَلَنْ　لاَنُفْعَلَنْ

فصل إین هکلن زین خواگیّے نهی ر بحث آشیل ، زدی إسم فاعل بانایتوسو،إسم فاعل لوا زادے فعل مضارع رمعروفَ تن توی ، علامت مضارع رے فهلایدو، هیّا نربعدے فآء کلمه رے فتحه دو، فآء کلمه ارعین کلمه رمازےالف فاعل آنو،ارعین کلمه رے کسره دو،ارلام کلمه رے تنوین بیشی گریدو،إسم فاعل أوٕیزایبوی▫

إسم فاعل ربحث

فاعل　فاعِلان　فاعلون　فاعلة　فاعلتان　فاعلاتٌ

فصل إین هکلن زین خوا گیّے إسم فاعل ربحث آشیل، زدی إسم مفعول بانایتوسو، إسم مفعول بانا زا دے فعل مضارع مجهول تن توی علامت مضارع رے فهلایدو حذف گرو،

لَاتُفْعَلَنْ[١] لَاتُفْعَلُنْ لَاتُفْعَلِنْ بحث نہی حاضر مجهول با نون خفیفه لَاتَفْعَلَنْ[٢] لَاتَفْعَلُنْ لَاتَفْعَلِنْ بحث نہی غائب معروف با نون خفیفه لَایَفْعَلَنْ[٣] لَایَفْعَلُنْ لَاتَفْعَلِنْ لَااَفْعَلَنْ لَانَفْعَلَنْ بحث نہی غائب مجهول با نون خفیفه لَایُفْعَلَنْ[٤] لَایُفْعَلُنْ لَاتُفْعَلِنْ لَااُفْعَلَنْ لَانُفْعَلَنْ فصل این همه که گفته شد بحث نہی بود چوں خواہی که اسم[٥] فاعل بنا کنی اسم فاعل گرفته میشود از فعل مضارع معروف پس علامت[٦] مضارع را حذف کن بعد ازاں فا کلمه را فتحه ده و میان فا و عین الف فاعل در آر و عین کلمه را کسره[٧] ده و لام کلمه را تنوین[٨] زیاده کن تا اسم فاعل گردد بحث

زیراچه تنوین فاصل اسم ست ۱۲

اسم فاعل فَاعِلٌ[٩] فَاعِلَانِ فَاعِلُوْنَ فَاعِلَةٌ[١٠] فَاعِلَتَانِ فَاعِلَاتٌ فصل این همه که گفته شد بحث اسم فاعل بود چوں خواہی که اسم[١١] مفعول کنی اسم مفعول ساخته میشود از فعل مضارع[١٢] مجهول پس علامت مضارع را حذف کن بعد

هیّانر بعدے مفعول ر میم مفتوح رے هیبار اول تو آنو، ارعین کلمه رے ضمه دو، ارعین ارلام ر مازے مفعول ر واو رے آنو لام کلمه رے تنوین دو، توی إسم مفعول أوئیزا یبوی ◘

إسم مفعول بحث

مفعول مفعولان مفعولون مفعولة مفعولتان مفعولات

تتمة إسم ظرف ارإسم آله ارإسم تفضیل ر بیان مازے

فصل زدی إسم ظرف ر زمان ارمکان بانایتوسو، علامت مضارع فهلایدو ، ارمیم مفتوح رے هیبار اول تو آنو ، ارعین کلمه رے فتحه دو ، زدی مضموم أوئیلے ار نو أوئیلے نیزرحالتت اریدو ، ار لام کلمه رے تنوین إلحاق گریدو ، توی اسم زمان ار مکان أوئیزا یبوی ◘

إسم ظرف ربحث

مفعل مفعلان مفاعل

فصل إین هکلن زین خواگیے إسم ظرف ر بحث آشیل زدی إسم آله بانایتوسو،علامت مضارع رے فهلایدو، ارمیم مکسورهیباراول تو آنو، أرعین کلمه رے فتحه دو،زدی مفتوح نوأوئیلےارلام کلمه رے تنوین بانایدو، توی إسم آله أوئیزایبوی ، ارزدی عین کلمه ر بعدے

ازاں میم مفتوح مفعول در اوّل او در آرو عین کلمہ را ضمہ دہ و میان عین و لام واو مفعول در آرو لام کلمہ را تنوین دہ تا اسم مفعول گردد بحث اسم مفعول
(زیراچہ تنوین خاصہ اسم است ۱۲)

مَفْعُوْلٌ مَفْعُوْلَانِ مَفْعُوْلُوْنَ مَفْعُوْلَۃٌ مَفْعُوْلَتَانِ مَفْعُوْلَاتٌ

تتمہ در بیان اسم ظرف و اسم آلہ و اسم تفضیل

فصل چوں خواہی کہ اسم ظرف زمان و مکان بنا کنی علامت مضارع را حذف کن و میم مفتوح در اول او در آرو عین کلمہ را فتحہ دہ اگر مضموم باشد ورنہ بحالش بگذار و لام کلمہ را تنوین ملحق کن تا اسم زمان و مکان گردد
(بجائے علامت مضارع ۱۲) (بسبب خفت فتحہ ۱۲) (زیراکہ تنوین خاصہ اسم است ۱۲)

بحث اسم ظرف مَفْعَلٌ مَفْعَلَانِ مَفَاعِلُ فصل این ہمہ کہ گفتہ شد بحث اسم ظرف بود چوں خواہی کہ اسم آلہ بنا کنی علامت مضارع را حذف کن و میم مکسور در اول او در آرو عین کلمہ را فتحہ دہ اگر مفتوح نباشد و لام کلمہ را تنوین ملحق ساز تا اسم آلہ گردد و اگر بعد عین کلمہ
(اے بجائے علامت مضارع ۱۲)

آلف آنیلے،اریا تو لام کلمه ربعدے تآء بیشی گریلے توی ،
دوسرا دوا صیغه إسم آله ر، اراکثر زین موافق قیاس آسے
لاگا تار آیے ◘

إسم آله ر بحث

مفعل	مفعلة	مفعلان	مفعلتان
مفاعل	مفعال	مفعالان	مفاعيل

فصل این هکلن زین خواگیّے إسم آله ر بحث آشیل ، زدی
إسم تفضیل بانایتوسو،علامت مضارع رے فهلایدو،ارإسم
تفضیل رهمزه رے هیبار اول تو آنو، ارعین کلمه رے فتحه
دو، زدی مفتوح نو أوْیلے ار لام کلمه رے تنوین نو دیّو،
یان إسم تفضیل لورے مذکربانایبار طریقه
لیکن زدی مونث ر صیغه بانایتوسو، علامت مضارع رے
فهلاي دونربعدے فآء رے ضمه دو، ارعین رے ساکن
گرو، ارلام ر بعدے ألف مقصورا رے لاگایدو، ارلام کلمه
رے فتحه دو، توی إسم تفضیل مونث أوْیزا یبوی ،

إسم تفضیل ربحث

اَفْعَلُ	افعلان	افعلون	افاعل
فعلی	فعلیان	فعلیات	فعلٌ

تمت بالخیر

الف آری و یا پسِ لام تا زیاده کنی دو صیغهٔ دیگر اسم آله که اکثر موافقِ
قیاس ست پدید می آید بحث اسم آله مِفْعَلُ مِفْعَلَةٌ مِفْعَلَانِ
مِفْعَلَتَانِ مَفَاعِلُ و مِفْعَالٌ مِفْعَالَانِ مَفَاعِيلُ فصل این
همه که گفته شد بحث اسم آله بود چون خواهی که اسم تفضیل بنا کنی علامتِ
مضارع را حذف کن و همزهٔ اسم تفضیل در اوّلِ او در آر و عین کلمه را فتحه
ده اگر مفتوح نباشد و لام را تنوین مده این طریق بنائے اسم تفضیل برائے
یعنی مضموم باشد یا مکسور ۱۲ — زیراکہ تنوین بر اسم تفضیل نیاید ۱۲
مذکر است اما چون صیغهٔ مونث بنا کنی بعد حذف علامت مضارع فا
را ضمه ده و عین را ساکن کن و بعد لام الف مقصوره لاحق کن و لام کلمه را
فتحه ده تا اسم تفضیل مؤنث گردد بحث اسم تفضیل اَفْعَلُ اَفْعَلَانِ
اَفْعَلُونَ اَفَاعِلُ فُعْلٰی فُعْلَيَانِ فُعْلَيَاتٌ فُعَلُ

تمّت

خلاصة المیزان

تاما افعال متصرفة سایرقسمراورے تقسیم أوٸیےماضی
ارمضارع ار امر ارنھی ،ارجملة أسمائے متمکنة
مندجئےمیزان فانس قسمر اورے تقسم أوٸیے، إسم فاعل
إسم مفعول اسم ظرف اسم آلة اسم تفضیل ،فعل ماضی
سھوقسمراورے ماضی مطلق ماضی قریب ماضی بعید
ماضی استمراری ماضی احتمالی ماضی تمنائی فتی اگوار
إثبات ارنفی ،معروف ارمجھول رسایرقسمرفعل تن سیدوار
إعتبارے مجموعة تین شوسھتریشوا صیغة نیولے ، فعل
مضارع إثبات معروف ارمجھول ر سیدوا حسابے انڑایشوا
صیغة بنے مضارع منفی لا معروف ارمجھول رانڑایشوا
صیغه ، لام تاکید ارنون تاکید ثقیله فعل مستقبل معروف
ارمجھولرانڑایشوا صیغة لام تاکیدنون خفیفه فعل مستقبل
معروف ارمجھولرانشٹوارحسابے شھلوا صیغة ،
امرحاضرمعروف ارمجھول رسھوارحسابےباروا صیغة
امرغائب معروف ارمجھولر انشٹوار حسابے شھلوا صیغة
،امرحاضرنون تاکید ثقیلة معروف ارمجھول ر باروا صیغة
، امر غائب نون تاکید ثقیلة معروف ارمجھولر شھلوا صیغة
،امرحاضر نون تاکید خفیفة معروف ارمجھول رسھوا
صیغة امرغائب نون تاکید خفیفة معروف ارمجھولرشھلوا
صیغة،نھی حاضرنون تاکید ثقیلة معروف ارمجھولر باروا
صیغة، نھی غائب نون تاکید ثقیلة معروف ارمجھولر،
شھلواصیغة ،

تمت بالخیر

الحمدللہ وکفی وسلام علی عبادہ الذین اصطفیٰ۔

اما بعد ۔ مُں اَگتو اک بارُ حامغیہ تعلیم الاسلام ر تقریظ لکھی دیلوم،
ایکن مولوی محمد یعقوب صافر ر حامغیہ میزان دیکھی بیشی کھوشی ودیتم۔
کیلا گورا فوا بیدرے فارسی زبانت میزان فوراٸیے سائرگوا زبان
شیکھا فورے ۔ عربی زبانر قاعدہ، کتابیوا فارسی زبانت، ترجمہ اردو
زبانت، ار بوزا اُبار زبان ر حامغیہ۔
مولوی صافے سے خولیشٹو تن با سا اُبالا کوشش گو بیجو،
مشکل مشکل خوتا اگیں بہت آسان گری لکھیدے دیکھو مر ۔ کینتو عربی
محاورہ گونرے نیزر حالتت راکی اضافت علامت رے زودا گریلے
کھالا ودیکو بولی مشورہ دیم ۔ ار تصحیح گریبار فضیلت حاصل گو بیجم
مولوی صافر اللہ پاک اینڈو ویلا ارو خدمت گریبالا توفیق دوک،
ار اے کتابٹ دارائے دونو جہانت فائدہ دوک ۔ آمین ۔

محمد سلطان ذوق ۔
رئیس شعبۂ ادب عربی، الجامعۃ الاسلامیہ فیصلیہ، جاگوٹ
دنفل دحل
۱/۱۹/ ۲۰۱۴ء

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

جناب مولانا محمد یعقوب قاسمی صاحب۔ السلام علیکم ورحمۃ اللہ۔
اوچھو میزانو ترجمہ فالیم۔ خوایک زاکاتو فری سایارے خوشی
ہوگیل۔ ترجمہ اراکینا بامحاورہ اوری اشیل۔ اوسی فارسی عبارتو
ترجمہ گریبا شئوت۔ رحلقعیہ زبانو محاورہاو فورا خیال نہ
راحھو خیر زیدرو اوی الحمد للہ بہت بیشی۔ رحلقعیہ
زبان خمو یتّا وکلتو خیال کورون سادے کی۔ اے دینیات
زیدون زبان اسے، حیٔو بیاکو مایتشر ختا۔ حیٔو زوی علم
اوبفایلی۔ رحلقعیہ زبان کیو لاعلم اوی نفایتو ذے قومے
بیزر زبانو حفاظت نکرمے۔ زے قومے بیزر تاریخو اور تھذیبو
حفاظت نکرے، مے قوم اوبنو قومو بوترے ھضم اوبیرا تومے
اشتوتے سعودیات رجخیلام رکے۔ حیتا اعرانی قومو
بوتے گولی زایار کوششو گرین۔ ایرے پاکستانت مازجے
اردو خمورے ہیتا اور بوتے ھضم وبزایار کوششو گرین۔ بنگلہ
دیش اسے رے ہیتارا بنگالی قومو ...... مازجے بیالی زایار
کوشش کریرو تے اویبو۔ زوی انرا حالت ابتذ بلا اویلی۔ اے
قوم بیزر خوی حیثیت بوی زندہ تاکیر نی؟۔ تیجہ مایتشرے
ریجخیلام رکے۔ رحلقعیہ زبانو خموز عیب بولی بوزے۔
اراکیان ختا کے اوخو ایکدار خمو نیم۔ احنو خمدمر ...
بہاشار بشیونو اویلیدے لخشر کتاب۔ رحلقعیہ زبانو انگو لغت
تیار اوری بیشی ضروری۔ لغت معہارا حمنو زبان زبانا ند تماکے
۱۹۳۲ء راگرمابیشر خورا زایلی تومے اے زبانو اجو ھو خاتو بیشی الفاظ
جانزی زابوگوے۔ حے ضتارا ۱۹۳۲ راگرمابیشر تماکیتے انگو لغت
تیار گری فیلو اشیل ۱۲!

پج گنج ار میزان الصرف ر مصنف أگوا مانئیش، کیلا خویلے پنج گنج ر بُھترے إیك بحث رماتحت ص۴۹ مازے، إےعبارتان لخھا آسے دے کی (فاعل ومفعول را درمیزان بیان کردیم)یعنی فاعل ارمفعول ر ختھارے میزان مازے (بیان گجُم) خویّم یان تو معلوم أویلدےکی، میزان الصرف ر مصنفے پج گنجویوتصنیف فرمایّیدے بحولہ ظفرالمحصّلین باحوال المصنفین ص۲۶۵ ارشاد الطالبین فی احوال المصنفین ص۹۵ فوائدبھیّہ ص۸۲ ارکشف الظنون مازے لخھا آسے دے کی میزان الصرف ر مصنف ر نام مولٰی محمدبن مصطفی بن الحاج حسن رح وفات۹۱۱ھـ هیبار تاریخی وفات(عصر ۹۱۱) مشهور آسے ارمیزان ر اردوترجمة تبیانرص۳مازے یو مصنفرنام مولٰی محمد بن مصطفی بن الحاج حسن رح بولی لکھے ، هتلا بولی إختلافاتے کثیرة تن قطع نظر گرها گیے دے

فرهی سایبار ختها

ترجمة تبیان شرح میزان ص34 تو معلوم أویلدےکی نفع دوینا فائدة أوکل بعدے بارا یدیًا گیّیدے یعنی اصل میزان مازے نو آشیل، آرومزید معلوم أویلدے کی ص80 توتتمة المیزان یعنی تکملة یوبعدے بارا یدیًا گیّیدےهتلا خلاصة المیزانؑ و، الحاق گریدیازار، اربندا محمد یعقوب قاسمی ریّو دعا مازے یاد راکھیبان بولی آشا گرها زار، ارخنوغلطی واقع أوّي تها یلے تصحیح گرید یبان بولی امید گرها زار، ار إے کتاب إیبا مقبول عام أوّیبلا بولی اللّٰه تعالی توبیشا بیشي دعاء ماگیر،الحمدللہ، اللہ تعالیٰر لاك لاك شکر زیبا یے إے خامّان انجام دیبارتوفیق عطا گجّے ارصلوة وسلام نازل أوّك هیبار آخری نبی محمد مصطفی ﷺ اورے الحمد للہ آمین ثم آمین ۱۹ربیع الثانی ۱۴۰۳هجری بمطابق 4 فبروری 1983 عیسوی مازے

مبارك دن شکربارے ختم أوّیے ◘

مولای صل وسلم دائما ابدا ◘ علی حبیبك خیرالخلق کلهم

تمت بالخیر